

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY MORYŃ
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.....	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. ADRESACI PROGRAMU	14
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	17
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	17
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	28
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	36
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	38
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	38
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	43
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	46
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	48
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	49
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	54
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	58
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	58
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	59
IV. REALIZACJA PROGRAMU	65
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	65
2. MONITORING I EWALUACJA.....	65
3. FINANSOWANIE	66
SPIS TABEL I WYKRESÓW	67

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.). Artykuł 2. ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy** domowej. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc.** Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej

bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego, dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie

formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2023 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2023 r. wypełnili łącznie 62 170 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2023 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem), w tym:	62 170
liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy	8 141

domowej w trakcie trwającej procedury	
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	77 832
w tym kobiet	51 631
w tym mężczyzn	9 162
w tym małoletnich	17 039
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	63 016
w tym liczba kobiet	7 595
w tym liczba mężczyzn	55 225
w tym liczba nieletnich	196
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	30 261
w tym kobiet	2 171
w tym mężczyzn	28 079
w tym nieletnich	11
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	393
w tym kobiet	35
w tym mężczyzn	358
liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	142
w tym kobiet	8
w tym mężczyzn	134
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej	611

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, **w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.**

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz, przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona

w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadza nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przynosi aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerzyła zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową będzie **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

W związku ze zmianą terminologii, odnoszącą się do definicji przemocy domowej, zmianom uległy również inne wskazane przez ustawę akty prawne, m.in. ustawa z 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.), ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.

z 2023 r. poz. 2151), ustawa z 6.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37), ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz ustawa z 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie realizowany w latach 2024-2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to również:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.);
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026.

Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:

1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37);
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706);
5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

7. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Moryń na lata 2024-2030 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

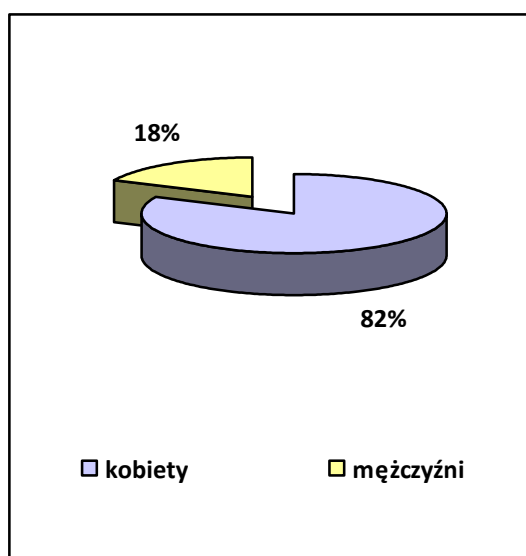
Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

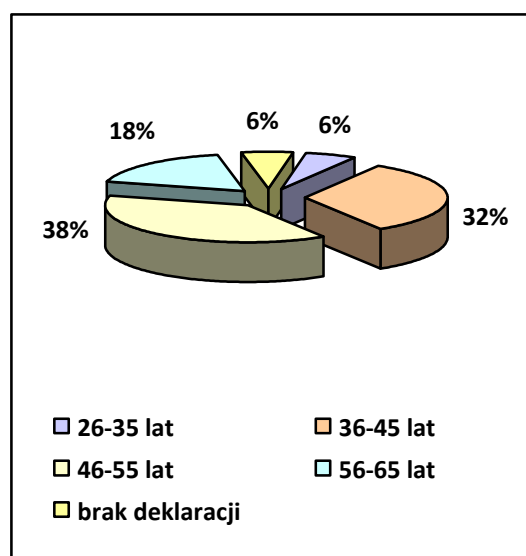
Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Moryń została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty oraz uczniów. Do analizy przedłożono 39 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 1 ankietę wypełnioną przez dyrektora i pedagoga z placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy oraz 40 ankiet skierowanych do uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 82% stanowiły kobiety, 18% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (38%) oraz 36-45 lat (32%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 56-65 (18%), a także grupa osób w wieku 26-35 lat (6%), zaś 6 respondentów nie określiło swojej grupy wiekowej. Strukturę ankietowanych wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (64%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 20 do 50 lat (36%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (74,3%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (10,6%), zasadniczym zawodowym (5,1%), a 10% respondentów nie zadeklarowało swojego wykształcenia.

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięto udział 40 uczniów ze szkoły podstawowej, z czego 42,5% stanowiły kobiety, a 57,5% mężczyźni. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 30% tej próby, 62,5% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 14 lat, natomiast 7,5% badanych stanowiły osoby w wieku 15 lat.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Powierzchnia gminy wynosi 124 km², a jej strukturę administracyjną tworzy 10 sołectw: Bielin, Dolsko, Gądno, Klępicz, Mirowo, Nowe Objezierze, Osiedle Moryń, Przyjezierze, Stare Objezierze, Witnica.

Gmina ma charakter rolniczo-turystyczny. Użytki rolne zajmują 7 387 ha, z czego 90% stanowią grunty orne.

Z końcem 2023 r. gmina liczyła ogółem 4 076 mieszkańców, w tym 2 131 kobiet, które stanowiły 52,28% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 33 osoby na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkańców ogółem	4 098	4 095	4 076
w tym kobiet	2 127	2 140	2 131

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	602	647	689
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 460	2 461	2 435
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 036	987	952

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba urodzeń	42	28	23
liczba zgonów	56	50	44

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W roku szkolnym 2023/2024 w gminie funkcjonowało 6 placówek wychowania przedszkolnego (4 przedszkola i 2 oddziały przedszkolne w szkołach) oraz 1 szkoła podstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Miejskiego Ośrodka Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Moryniu oraz 9 świetlic. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składa się 21 obiektów sportowych, a propagowaniem kultury fizycznej zajmują się 3 działające na jej terenie kluby sportowe (w tym 1 uczniowski klub sportowy).

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 1 niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej oraz 2 prywatnych praktykach lekarskich. W gminie działa 1 apteka.

W latach 2021-2023 liczba bezrobotnych mieszkańców gminy nieznacznie malała i wynosiła odpowiednio: 127, 127, 126. Stopa bezrobocia w powiecie gryfińskim w rozpatrywanym okresie malała i wynosiła odpowiednio: 7,2%, 7,1%, i 6,3%. Na koniec 2023 r. na terenie gminy funkcjonowały 302 podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa oraz handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Moryń. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2021-2023 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Miejski	Plac Wolności 1, 74-503 Moryń
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	

3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	
4.	Punkt Konsultacyjny	
5.	Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń
6.	Posterunek Policji	ul. Dworcowa 6b, 74-503 Moryń
7.	Placówka wsparcia dziennego „Iskierka” przy Wiejskim Centrum Kultury w Witnicy	ul. Moryńska 15, 74-503 Moryń
8.	Szkolne Schronisko Młodzieżowe	ul. Dworcowa 4, 74-503 Moryń

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu i opracowanie własne.

Urząd Miejski w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w gminie Moryń w latach 2021-2023.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023

rodzaj	wartość w zł		
	2021	2022	2023
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	82 937,64	99 556,73	124 773,39

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2021	2022	2023
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	7 789,10	15 908,50	34 578,81
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	3 150,00	3 600,00	1 500,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	10 050,00	11 500,00	18 740,00
razem	20 989,10	31 008,50	54 818,81

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023 rosły. Wzrastały również środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy domowej w latach 2021-2023.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać abstynencję, prowadzi rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz z członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin. Dane odnoszące się do działalności GKRPA zestawiono w poniższych tabelach.

Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	5	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	13	13	17
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Moryń przeprowadzała w analizowanym okresie rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu (w sumie 43 rozmowy motywujące). GKRPA nie występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Członkowie GKRPA w analizowanym okresie spotykali się z osobami potrzebującymi pomocy, wspierano rodziny i udzielano im pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Szczególne wsparcie i dużo uwagi poświęcano dzieciom, które często są świadkami przemocy, co staje się dla nich źródłem traumy.

Dane dotyczące działań profilaktycznych podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Moryń w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działania profilaktyczne podejmowane przez GKRPA w gminie w latach 2021-2023

nazwa działania	liczba osób objętych działaniem w poszczególnych latach		
	2021	2022	2023
Sfinansowano dwa spektakle profilaktyczne dla dzieci i młodzieży poruszające problem szkodliwości alkoholu, narkotyków, przemocy i agresji – klasy IV-VIII	160	-	-
Sfinansowano zakupione kolorowanki profilaktyczne – Bajkowa profilaktyka dla dzieci klas 0-II	30	-	-
Gmina Moryń wzięła udział w projekcie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla osób niepełnoletnich”, dzięki czemu pozyskano pakiety materiałów edukacyjnych dla sprzedawców alkoholu	-	-	-
Zorganizowano dla dzieci i młodzieży program „Debata” mający za zadanie zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu i towarzyszącym temu konsekwencji oraz promocję zdrowego stylu życia	-	-	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

W 2021 r. członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzięli udział w szkoleniu „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom”, a w 2023 r. w szkoleniu „Kurs korespondencyjny dla członków GKRPA”.

Przy Urzędzie Miejskim funkcjonuje Punkt Konsultacyjny w zakresie problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania przemocy domowej, którego zadaniami są: poradnictwo i wsparcie, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie na leczenie przymusowe, rozmowy wspierające osoby utrzymujące abstynencję, rozmowy z członkami rodzin, rozmowy z osobami współuzależnionymi.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – na obszarze gminy. Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia

o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności oraz działań profilaktycznych podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny w gminie Moryń w latach 2021-2023 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	14	14	14
liczba spotkań ZI w ciągu roku	6	6	12
liczba spotkań grup roboczych ZI	30	34	48
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	10	6	15
^{w tym} sporządzonych przez Policję	6	6	9

w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	4	3	6
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	14	10	5
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	13	13	6
liczba spraw sądowych:	1	3	2
w tym liczba spraw sądowych zakończonych wyrokiem	1	1	1
w tym liczba spraw sądowych zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	–	–	1
w tym liczba spraw sądowych zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	–	–	–
w tym umorzonych	–	–	–

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Moryń.

Tabela 13. Działania profilaktyczne podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w gminie w latach 2021-2023

nazwa działania
Dofinansowanie festynu strażackiego, na którym była pogadanka na temat przemocy i uzależnień oraz zorganizowanie dla dzieci konkursu plastycznego na temat przemocy i uzależnień
Umieszczanie na stronie internetowej BIP informatora dla osób dotkniętych przemocą domową oraz stosujących przemoc
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym i poza nim (m.in. ulotki, plakaty)

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Moryń.

W 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Moryń liczył 14 członków. W ciągu tego roku odbyło się 12 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 48 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 15 procedur „Niebieskie Karty”, 9 zostało sporządzonych przez Policję, a 6 przez pracowników socjalnych.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli również w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2021-2023

nazwa szkolenia
„Praca z osobami i rodzinami uwikłanymi w przemoc domową w czasie i po zakończeniu procedury”
„Przemoc – aspekty prawne”

„Szkolenie dla Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych”
„Superwizja dla Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej”
„Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”
„Przeciwdziałanie przemocy domowej”
„Przemocy mówimy Nie – konferencja”

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Moryń.

Pomocy osobom doznającym przemocy domowej udziela także **Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doznające przemocy. Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2023 r. OPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej, 3 pracowników socjalnych oraz 5 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2021-2023, malała, podobnie jak liczba osób w rodzinach objętych pomocą OPS-u w tym okresie. Poniżej zamieszczono dane dotyczące środków finansowych, które Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował na świadczenia z pomocy społecznej w gminie, a także dane liczbowe odnoszące się do beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2021-2023.

Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2021-2023

wielkość wydatków (w zł)	2021	2022	2023
ogółem	6 058 650,82	7 395 449,23	2 728 143,37

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2021-2023

liczba beneficjentów	2021	2022	2023
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	152	135	133
liczba rodzin	110	98	95
liczba osób w rodzinach	228	182	175

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba osób w rodzinach, którym w latach 2021-2023 decyzją administracyjną udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu, małata i wynosiła odpowiednio: 15, 10 i 8 osób w rodzinach. Pomocy z powodu przemocy domowej udzielono 10 osobom w rodzinach w 2021 r., 6 w 2022 r. i 1 w 2023 r., a z powodu narkomanii 1 osobie w rodzinie w 2021 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 17. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023

rok	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania
2021	2	9	1	10	15	1
2022	1	8	0	6	10	0
2023	1	5	0	1	8	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych OPS-u w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły

wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej, rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. W latach 2021-2023 r. z usług asystenta korzystało w gminie odpowiednio: 11, 10 i 14 rodzin. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie.

Tabela 18. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2020	2021	2022
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	11	10	14
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	18	20	27
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	31	32	30
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	75 473,97	75 881,87	94 919,92

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni działania profilaktyczne podejmowane w celu skutecznego jej eliminowania oraz integracji społecznej osób dotkniętych tym problemem. Dane dotyczące działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Działania profilaktyczne podejmowane przez OPS w gminie Moryń w latach 2021-2023

nazwa działania
W placówce wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej zostały zorganizowane Mikołajki – spotkanie przy wigilijnym stole. Przy okazji spotkania została podjęta problematyka uzależnień i różnych używek i ich niepożądanych konsekwencji. Dzieci zostały poinformowane przez wychowawcę, co należy zrobić, gdy czują się zagrożone i do kogo mogą się zwrócić o pomoc. Zostały rozdane ulotki informacyjne dotyczące uzależnień. Dzieci otrzymały także odbłaski w ramach profilaktyki uzależnień.
Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form specjalistycznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, m.in. poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych takich jak ulotki oraz umieszczenie na BIP-ie Urzędu Miejskiego w Moryniu informacji na temat realizowanego wsparcia na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową.

Prowadzenie przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli również w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2021-2023

nazwa szkolenia	liczba osób uczestniczących w szkoleniu w poszczególnych latach		
	2021	2022	2023
„Praktyczne aspekty interwencji wobec osoby doświadczającej przemocy i sprawcy przemocy”	2	-	-
„Przemoc seksualna wobec dziecka, zadania służb i prawne formy postępowania”	2	-	-
„Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	-	1	-
„Rozwój psychofizyczny dziecka w rodzinie uwikłanej w przemoc”	-	2	-
„Nowe Zespoły Interdyscyplinarne – zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej”			4
„Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”			2
„Jak skutecznie pracować w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w świetle nowych reguł prawnych”			3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Mieszkańcy gminy Moryń mają zapewnioną opiekę w 1 Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie gminy. W ramach zajęć opiekuńczych organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówki zapewniają także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród uczniów placówek systemu

oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. Organizowano szkolenia dla nauczycieli szkół i przedszkoli, pedagogów szkolnych oraz psychologów. Dane dotyczące prowadzonych działań profilaktycznych w placówkach oświatowych z terenu gminy Moryń w latach 2021-2023 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Działania profilaktyczne z zakresu przemocy domowej prowadzone w placówkach oświatowych w latach 2021-2023

nazwa działania
<ul style="list-style-type: none"> Sfinansowano dwa spektakle profilaktyczne dla dzieci i młodzieży poruszające problem szkodliwości alkoholu, narkotyków, przemocy i agresji – klasy IV-VIII Bajkowa profilaktyka – zakupiono kolorowanki dla dzieci klas 0-II Zespół Szkół w Moryniu włączył się w 2023 r. w działania promocyjne Kampanii „Reaguj na przemoc wobec dzieci” Organizowano spotkania i pogadanki z przedstawicielami Policji w Zespole Szkół w Moryniu: <ul style="list-style-type: none"> „Bezpieczna droga do szkoły” „Odpowiedzialność karna nieletnich” „Bezpieczne ferie” „Cyberprzemoc” „Bezpieczne wakacje”

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń Wiejskich, świetlice wiejskie i klub sportowy oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Moryń objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Jednostki wsparcia spoza gminy dla osób dotkniętych przemocą domową

lp.	nazwa jednostki	charakterystyka działania	kategoria klienta
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino	Poradnictwo z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz zawodowej.	mieszkańcy powiatu, w tym dzieci i młodzież, rodziny, osoby niepełnosprawne, rodziny zastępcze

		Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Bezpłatna pomoc prawna, psychologiczna, materialna.	
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino		dzieci i młodzież, rodzice i nauczyciele
3.	Komenda Powiatowa Policji ul. Policyjna 2, 74-100 Gryfino		mieszkańcy powiatu
4.	Sąd Rejonowy ul. Grunwaldzka 2, 74-100 Gryfino		mieszkańcy powiatu
5.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ul. Grunwaldzka 2, 74-100 Gryfino		mieszkańcy powiatu
6.	Powiatowy Urząd Pracy ul. Sprzymierzonych 1, 74-100 Gryfino		mieszkańcy powiatu
7.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Goszkowie (gmina Mieszkowice), Goszków 12a, 74-505 Goszków		osoby niepełnosprawne – niepełnoletnie
8.	Schronisko dla bezdomnych w Dębnie, ul. Demokracji 12, 74-400 Dębno		osoby bezdomne
9.	Schronisko dla bezdomnych, Nowy Jasiniec 45, 86-010 Koronowo		osoby bezdomne
10.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla osób doznających przemocy domowej ul. Okrzei 39, 66-400 Gorzów Wielkopolski		osoby doznające przemocy domowej
11.	Centrum Medi Sens – Centrum Zdrowia ul. Zielona 2, 66-470 Kostrzyn nad Odrą		dzieci mające problemy z zachowaniem, nauką, niepanujące nad swoimi emocjami, mające myśli samobójcze
12.	Starostwo Powiatowe w Gryfinie ul. Sprzymierzonych 4, 74-100 Gryfino	Pomoc prawna udzielana raz w tygodniu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Moryniu, wynikająca z porozumienia między gminą a Starostwem Powiatowym w Gryfinie w celu	mieszkańcy powiatu

		<p>prowadzenia w gminie Moryń Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej</p>	
--	--	--	--

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu i opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Posterunek Policji w Moryniu**.

Tabela 23. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	liczba przestępstw		
	2021	2022	2023
stwierdzono ogółem przestępstw:		50	68
w tym popełnionych przez nieletnich:		0	0
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu		0	3
przeciwko wolności		0	0
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji		2	4
przeciwko mieniu		0	1
przeciwko rodzinie i opiece		0	7
przeciwko wiarygodności dokumentów		0	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności		0	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii		2	3

Dane Posterunku Policji w-Moryniu.

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Moryniu przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W rozpatrywanym okresie ich liczba ulegała wahaniom (10 w 2021 r., 6 w 2022 r., 15 w 2023 r.).

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na

podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,

- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Z analizy danych przedstawionych przez Posterunek Policji w Moryniu odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2023 r. na terenie gminy sporządzono 15 formularzy „Niebieska Karta”. Wśród osób, które doznały przemocy domowej, zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn i osób starszych. Ustalono, że w analizowanym czasie osobami stosującymi przemoc byli w większości mężczyźni, ponadto pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba stwierdzonych faktów przemocy	b.d.	b.d.	b.d.
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	8	2	6
liczba osób doświadczonych przemocą domową	8	2	4
w tym kobiety	7	2	2
w tym mężczyźni	0	0	1
w tym nieletni	1	0	0
w tym osoby starsze	0	0	1
liczba osób stosujących przemoc domową	7	1	4
w tym kobiety	0	0	1
w tym mężczyźni	7	1	3
w tym nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu	6	1	2
w tym kobiety	0	0	0
w tym mężczyźni	6	1	2
w tym nieletni	0	0	0

Dane Komisariatu Policji w-Moryniu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie**.

W 2023 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Gryfinie prowadził 11 spraw dotyczących dozorów, w tym 2 sprawy dotyczące warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 2 sprawy, w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami, 7 spraw dotyczących kary ograniczenia wolności,

bądź w których grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne. W 2023 r. prowadzono ogółem 1 sprawę dotyczącą nadzoru (wobec 1 osoby), w tym 1 sprawę, w której nadzorem kuratora objęto nieletniego, który prezentował przejawy demoralizacji.

Szczegółowe dane dotyczące prowadzonych dozorów i nadzorów wobec mieszkańców gminy Moryń w latach 2021-2023 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 25. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
26	26	14	14	11	11
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
2	2	0	0	0	0
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
5	5	3	3	2	2
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	0	0	0	0
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
1	1	3	3	2	2
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
18	18	8	8	7	7

Dane Sądu Rejonowego w Gryfinie.

Tabela 26. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba	ogólna liczba	ogólna liczba	ogólna liczba	ogólna liczba	ogólna liczba

spraw	osób	spraw	osób	spraw	osób
1	1	3	3	1	1
w tym spraw					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
spraw nieletnich,					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw	liczba spraw	liczba spraw			
0	1	0			
prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw	liczba spraw	liczba spraw			
1	2	1			

Dane Sądu Rejonowego w Gryfinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy Moryń. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w sprawach bieżących. W 2023 r. 18 mieszkańców powiatu, w tym 2 osoby z gminy Moryń, uczestniczyło w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Mieszkańcom powiatu udzielono 42 porady prawne, 60 porad psychologicznych, 126 porad mediatora oraz 247 innych porad udzielonych przez pracowników socjalnych (osobiście w PCPR: 75, telefonicznie: 88, w środowisku: 84). Ponadto PCPR w Gryfinie realizuje Program wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. W 2023 r. do zajęć przystąpiło i program ukończyło 13 osób, w tym 1 osoba z gminy Moryń.

PCPR w Gryfinie prowadzi Hostel dla osób doznających przemocy oraz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, wymagających pomocy w formie czasowego pobytu poza miejscem zamieszkania. Hostel posiada 3 miejsca noclegowe, nie zapewnia opieki całodobowej oraz wyżywienia.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną.

W roku szkolnym 2022/2023 w PPP w Gryfinie, filia w Chojnie udzieliła porad i konsultacji logopedycznych dla pięciorga dzieci wraz z rodzicami oraz przeprowadziła jedną interwencję kryzysową i jedną terapię psychologiczną.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 27. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu	91 414 61 45
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	91 414 61 45
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	91 414 60 14
4.	Posterunek Policji w Moryniu	47 782 32 74
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie	91 404 55 04
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie	91 416 27 37
7.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie	91 425 36 00
8.	Diecezjalny Duszpasterz Rodzin	504 760 504
9.	Centrum Socjalne Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	91 421 49 21
10.	Telefon zaufania „Linia Braterskich Serc”	800 311 800
11.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	800 120 002
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia	22 668 70 00

13.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	800 107 777 22 621 35 37 600 070 717
14.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj przemoc”	800 120 148
15.	Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111
16.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
17.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
18.	Ogólnopolska Poradnia Telefoniczna dla Osób Przeżywających Kryzys Emocjonalny	116 123
19.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	92 88
20.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
21.	Telefon Zaufania Młodych	22 484 88 04
22.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 484 88 01 22 654 40 41
23.	Telefon zaufania „Linia Braterskich Serc”	0 800-311-800

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;

- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2023 r. na terenie gminy Moryń funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 28. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

dekanat	nazwa parafii	adres
Cedynia	Parafia pw. Ducha Świętego w Moryniu	ul. Chopina 16, 74-503 Moryń
Mieszkowice	Parafia pw. Chrystusa Króla w Witnicy	ul. Moryńska 1d, 74-503 Moryń
Cedynia	Parafia pw. Stanisława BM w Kłępiczu	Kłępicz 25a, 74-503 Moryń

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamieńskiej (ul. Papieża Pawła VI 4, 71-459 Szczecin) funkcjonuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin, który zajmuje się m.in. wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr Tomasz Cieniuch (e-mail: wdr@kuria.pl, tel. 504 760 504), a diecezjalną doradczynią życia rodzinnego jest mgr Monika Możejko (e-mail: szczecinporadnictwo@gmail.com). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego

kontakty i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, m.in. związanych z przemocą domową, świadczy Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

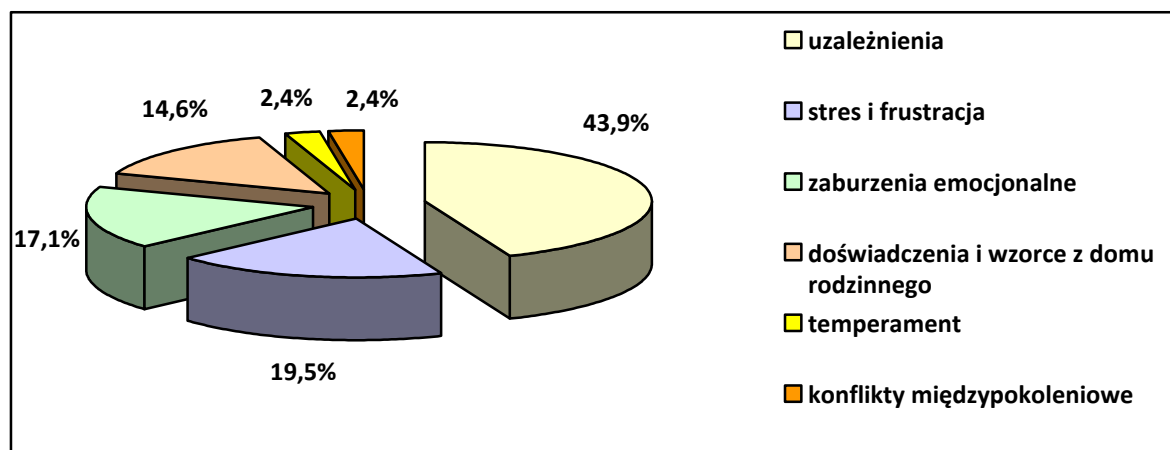
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Moryń zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 39 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (43,9%), stres i frustracja (19,5%), zaburzenia emocjonalne (17,1%), doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (14,6%), a także temperament oraz konflikty międzypokoleniowe (po 2,4%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

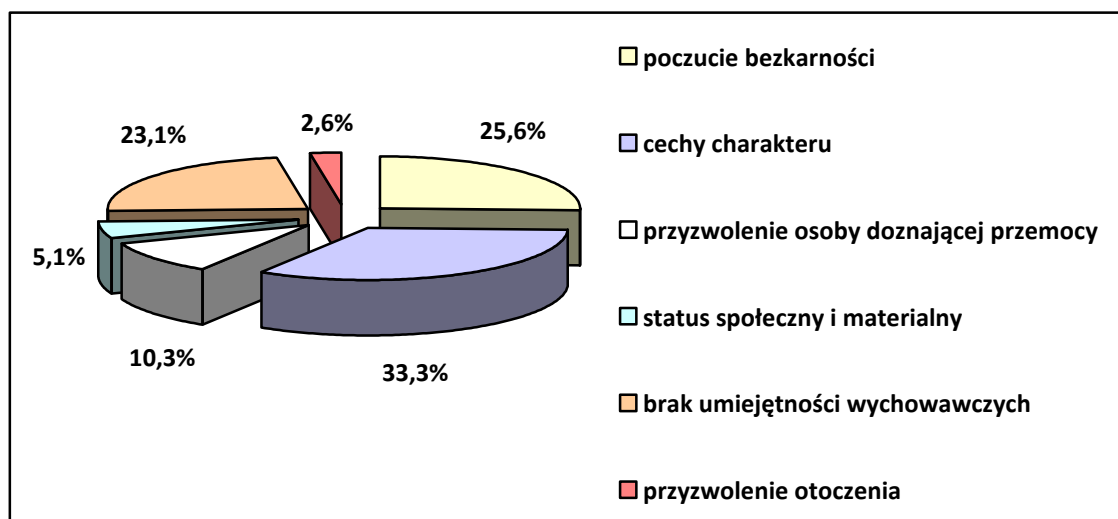
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: cechy charakteru (33,3%), poczucie bezkarności (25,6%), brak umiejętności wychowawczych (23,1%), przyzwolenie osoby doznającej przemocy (10,3%), a także status społeczny i materialny (5,1%) oraz przyzwolenie otoczenia (2,6%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

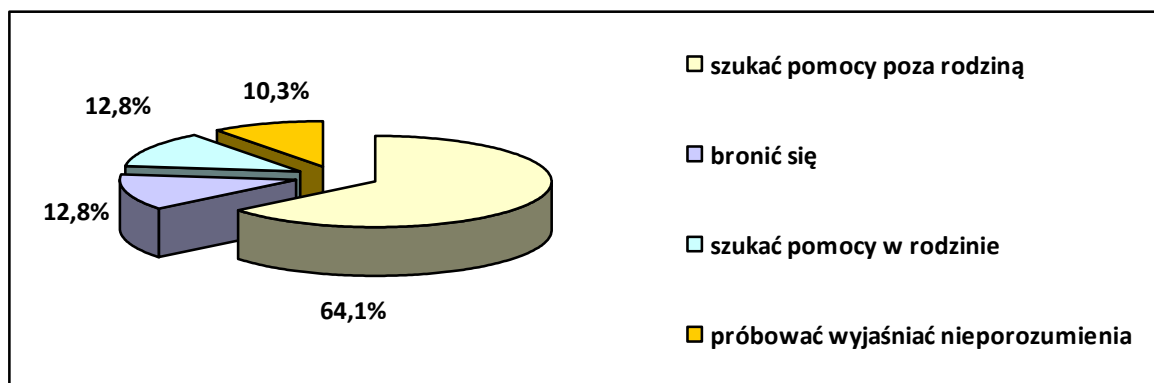
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

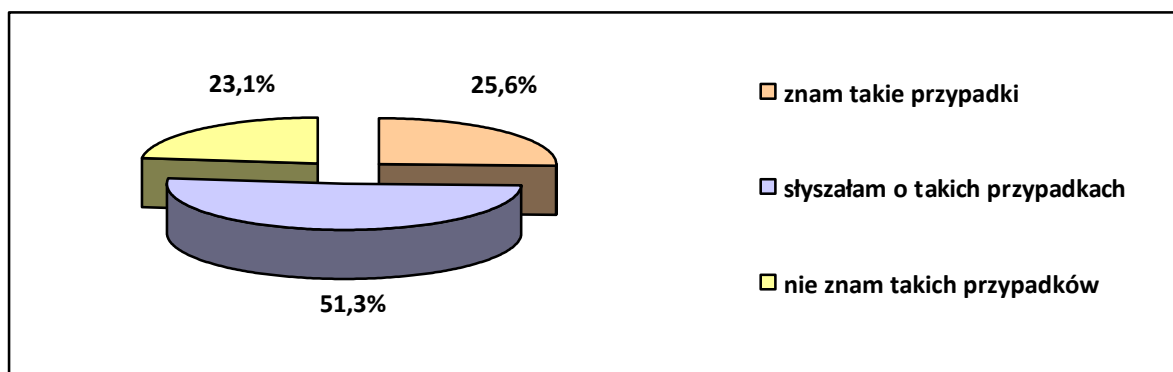

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (64,1%), a także szukać pomocy w rodzinie i bronić się (po 12,8%), zaś według mniejszych grup respondentów próbować wyjaśnić nieporozumienia (10,3%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 76,9% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

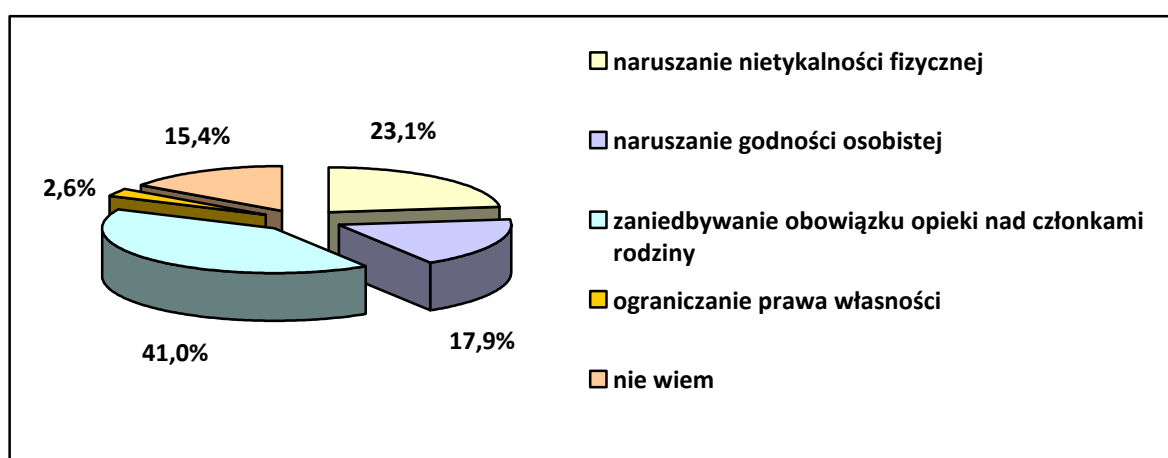
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy domowej, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny (41%), naruszanie nietykalności i godności osobistej oraz ograniczanie prawa własności. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

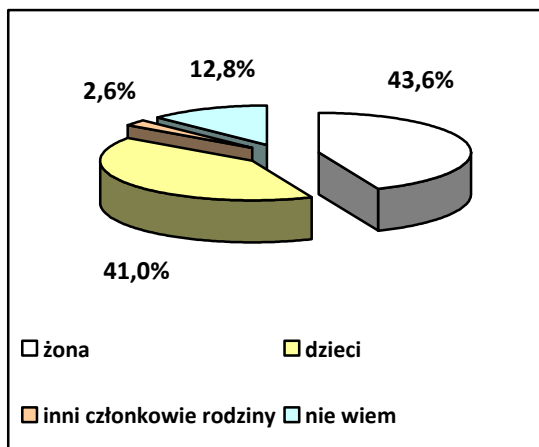
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

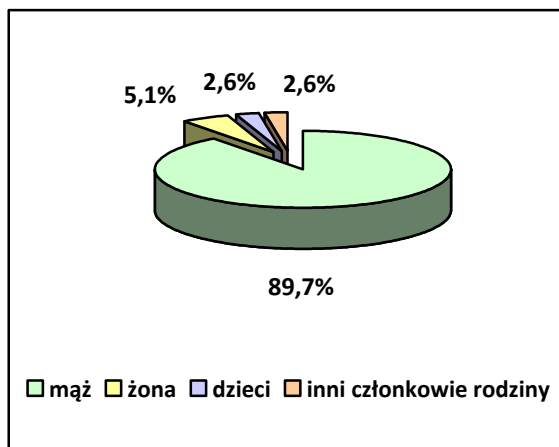
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?

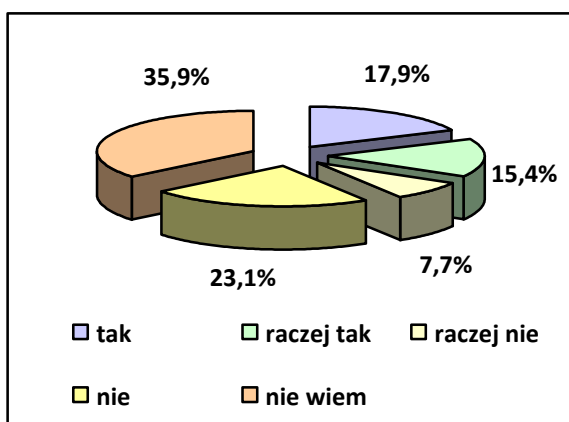
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?

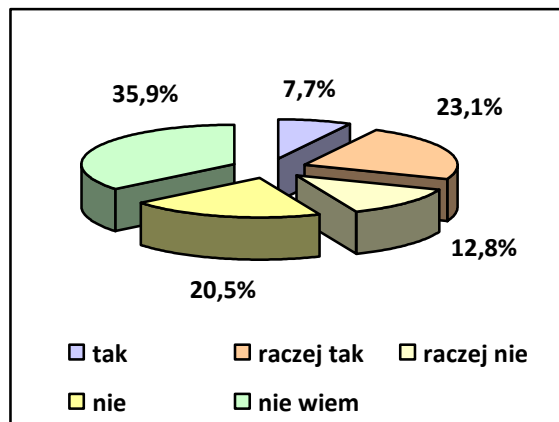
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 33,3% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmienną opinię wyraziło 30,8% badanych. Oferty tej nie było w stanie ocenić 35,9% pytanych. Prawie 31% ankietowanych uznało działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową za raczej wystarczające lub wystarczające. Przeciwnego zdania było 33,3% respondentów. Działań tych nie potrafiło ocenić 35,9% badanych. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

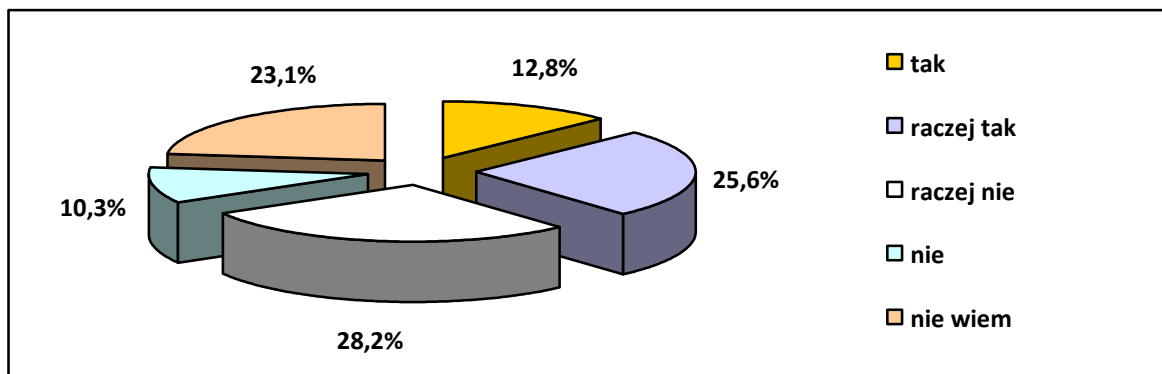

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie gminy. Zdaniem 38,4% ankietowanych przemoc domowa raczej jest lub

jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 38,5% badanych wyraziło zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 23,1% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

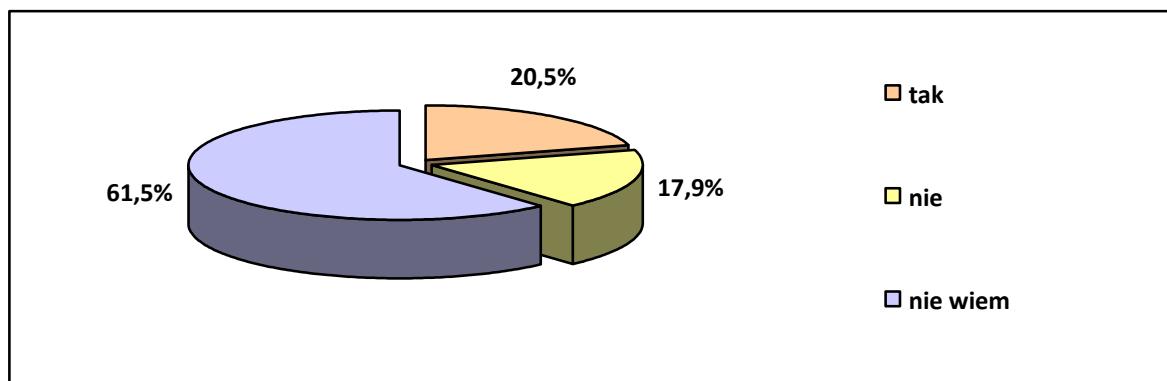
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

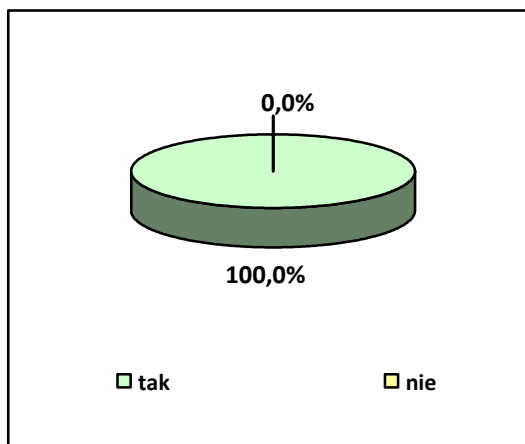

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

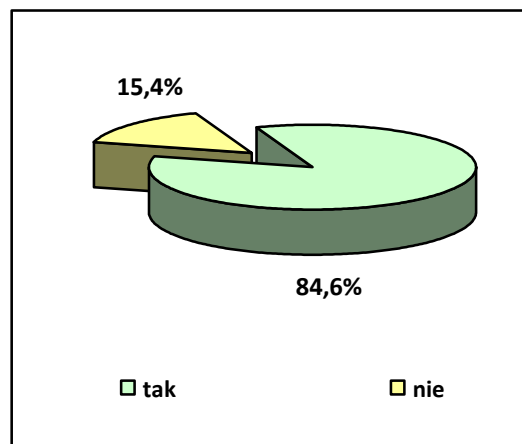
Według 17,9% ankietowanych nie istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej, jednak 20,5% badanych takie ryzyko dostrzega. Wysoki odsetek (61,5%) respondentów nie potrafił tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 84,6% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpłatnej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz dostępu do poradni specjalistycznych, punktów konsultacyjnych i telefonów zaufania, a także zwiększenie zaangażowania służb mundurowych. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy. Dostrzeżono również potrzebę izolowania sprawców przemocy oraz kierowania osób uzależnionych i stosujących przemoc na leczenie odwykowe, a także zajęcia psychoedukacyjne i korekcyjne.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankietę wypełnioną w jednej placówce systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy.

Do szkoły biorącej udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2023/2024 ogółem 344 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 46 nauczycieli. Z analizy ankiety wynika, iż szkoła zatrudniała pedagoga, logopedę, doradcę zawodowego, psychologa i pielęgniarkę. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej i mogą korzystać z boiska sportowego, a także mają zapewniony dostęp do Internetu. Szkoła

zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych, także zajęcia dodatkowe, jak również zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 29. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	20
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	5
kradzieże na terenie szkoły	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	16
autoagresja	2
ucieczki z domu	–
przestępczość ujawniona	1
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

Tabela 30. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15
zaniedbanie dziecka	7
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	3
przemoc domowa	4
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

Do najczęściej stwierdzanych wśród uczniów zachowań negatywnych w otoczeniu szkolnym należały: przypadki palenia papierosów, przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, a także przypadki niszczenia mienia szkolnego. Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 15 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 7 przypadków zaniedbań, 4 przypadki przemocy domowej, 3 przypadki uzależnień oraz 1 przypadek przestępczości.

Przedstawiciele badanej placówki nie dostrzegli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Nie zauważono również wzrostu liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów.

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Rozpowszechniane są też informacje o instytucjach udzielających wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Szkoła organizuje akcje charytatywne na rzecz potrzebujących (np. paczki świąteczne), jak również dofinansowuje wyjazdy grupowe czy stosuje zwolnienia z opłaty ubezpieczenia. Placówka zapewnia dzieciom i młodzieży pomoc edukacyjną, a także opiekę w ramach zajęć świetlicowych.

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą korzystać z warsztatów, konsultacji oraz porad pedagogów i psychologów szkolnych, uczestniczą w zajęciach wyrównawczych i rozwijających oraz w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkoły polegają na realizacji licznych przedsięwzięć profilaktycznych i dydaktycznych z zakresu zapobiegania uzależnieniom i cyberprzemocy w formie ogólnopolskich kampanii, programów, organizowaniu warsztatów, akcji informacyjnych, spotkań z przedstawicielami Policji, konkursów, spektakli, pogadarek tematycznych z psychologiem, pedagogiem szkolnym i pielęgniarką, a także zajęć integrujących grupę. Ponadto w placówce prowadzona jest pedagogizacja rodziców.

Współpraca placówki z instytucjami i organizacjami – do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorski, Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 40 uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 42,5% stanowiły kobiety, a 57,5% mężczyźni. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 30% tej próby, 62,5% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 14 lat, natomiast 7,5% badanych stanowiły osoby w wieku 15 lat.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

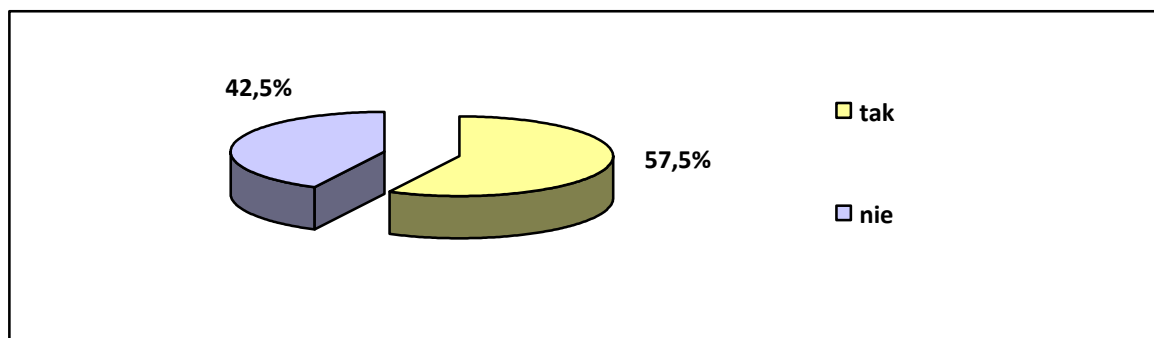
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	24	60,0%
uderzanie	33	82,5%
kopanie	33	82,5%
duszenie	33	82,5%
szarpanie	31	77,5%
przypalanie ciała	34	85,0%
policzkowanie	26	65,0%
szantaż	25	62,5%
ośmieszanie	25	62,5%
grożenie	28	70,0%
nadmierna krytyka	23	57,5%
szkalowanie w Internecie	17	42,5%
nękanie sms-ami	25	62,5%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: przypalanie ciała (85%), uderzanie, kopanie i duszenie (po 82,5%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył szkalowania w Internecie (42,5%).

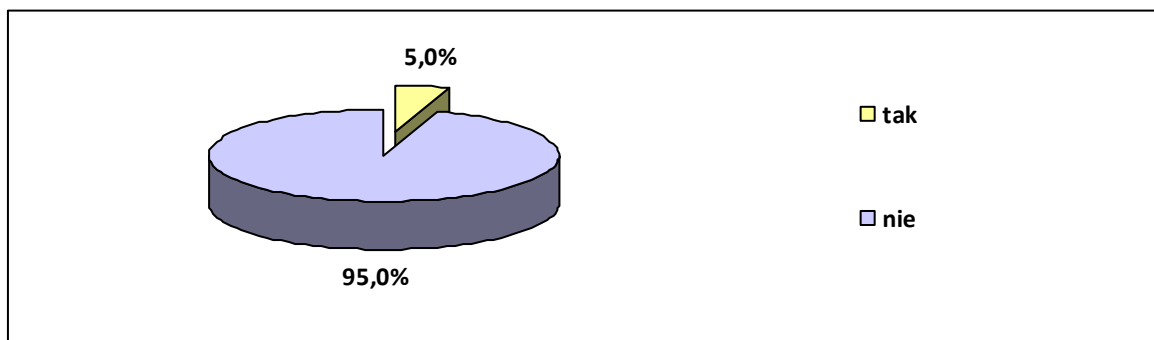
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników zdecydowana większość uczniów (57,5%) odpowiedziała na to pytanie twierdząco, zaś 42,5% respondentów przyznało, że takiej przemocy nie doświadczyło. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 2 uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?

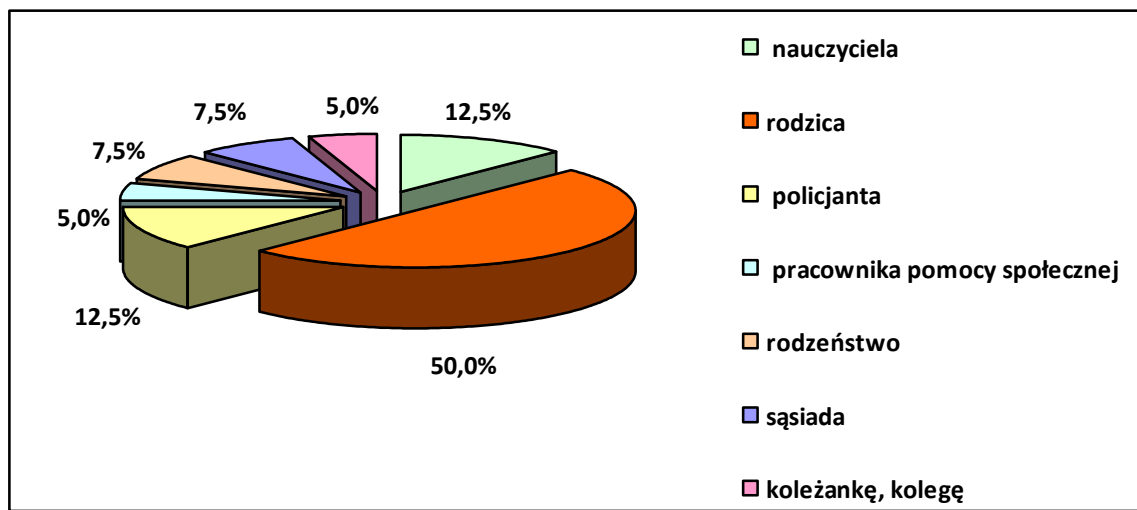
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (57,5%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 42,5% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (87,5%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 12,5% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocы podzieliliby się z rodzicem, nauczycielem, policjantem, rodzeństwem, sąsiadem, koleżanką i kolegą oraz pracownikiem pomocy społecznej. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, zdecydowana większość (67,5%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 32,5% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. 55% ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie uczestniczyło w takich zajęciach. Jednocześnie 45% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (80%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 12,5% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w szkole, a 7,5% obawia się przemocy rówieśniczej.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • dysponowanie na terenie gminy placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemoc domowej na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową

- nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie na terenie gminy placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania programowe. Brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy, niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową, wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niezwiększające się zagrożenie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia

przestępczością wśród nieletnich	<ul style="list-style-type: none"> wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi wzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol
----------------------------------	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na mocne strony: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień, odpowiednio przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi kadra, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej wśród uczniów, a także prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron w tym obszarze wskazane zagrożenia, takie jak zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi oraz wzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności 	<ul style="list-style-type: none"> wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej

i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganego i zasygnalizowanego zagrożenia, jakim jest wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej.

OBSZAR KTÓRY NIE ZOSTAŁ OBJĘTY ANALIZĄ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego • organizowanie systematycznych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego • wypracowanie i wdrożenie skutecznego i efektywnego modelu pracy grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych • wykorzystanie narzędzia, jakim jest procedura „Niebieskie Karty” • doświadczona i wykwalifikowana kadra zajmująca się realizacją procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą z osobami uwięzonymi w przemoc domową • zapewnienie osobom zaangażowanym w realizację procedury „Niebieskie Karty” dostępu do podnoszenia kwalifikacji, m.in. poprzez organizację interdyscyplinarnych szkoleń/warsztatów/superwizji • znajomość środowiska lokalnego • zmiana przepisów prawa umożliwiająca zwiększenie skuteczności procedury „Niebieskie Karty”, wpływu grupy diagnostyczno-pomocowej na osoby stosujące przemoc, m.in. poprzez egzekwowanie zobowiązań i możliwości zastosowania instrumentów prawnokarnych. Stosowanie przez Zespół Interdyscyplinarny środka przymusu w stosunku do osób stosujących przemoc w celu ich udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym lub 	<ul style="list-style-type: none"> • członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/ grup roboczych/ grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach swoich obowiązków służbowych w swoich miejscach pracy, co sprawia, że praca jest dodatkowym dla nich obciążeniem • niedostateczna liczba specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej • nikłe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla sprawców przemocy • brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy • brak organizacji pozarządowych na terenie gminy Moryń wspierających osoby i rodziny doświadczające przemocy • brak lokali socjalnych na terenie gminy dla osób doświadczających przemocy • brak specjalistów (psychologów) do pracy z osobami doświadczającymi przemocy lub stosującymi przemoc • problem uzależnienia od alkoholu i środków odurzających przyczyniający się do zachowań przemocowych

<p>korekcyjno-edukacyjnym polegającego na złożeniu zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia z art. 66c Kodeks Wykroczeń, w przypadku nierealizowania przez nich programu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie pomocy w formie asystenta rodziny • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • dyżury terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym w Moryniu • funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu poprzez organizowanie cyklicznych spotkań superwizyjnych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego • dobry przepływ informacji pomiędzy instytucjami działającymi w systemie umożliwiającym szybkie działania interdyscyplinarne 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zatrudnienie psychologa • podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności kadr służb działających na rzecz rodzin • kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczącej problemu przemocy domowej • wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy • zwiększenie świadomości mieszkańców gminy Moryń, reagowanie na przypadki przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko przemocy domowej powoduje duże szkody społeczne, zaburza funkcjonowanie całych rodzin • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów • stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej • bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy • przewlekłość postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, częste orzekanie kar w zawieszeniu • poczucie bezkarności osób stosujących przemoc • syndrom wykluczenia społecznego wśród osób doświadczających przemocy domowej • wykorzystanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych • wzrost agresji w komunikacji społecznej oraz mediach • brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej • brak reakcji sąsiadów, znajomych, bliskich

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Moryń na lata 2024-2030. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- Obciążenie organizacyjne i odpowiedzialność za funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego nałożone na Ośrodek Pomocy Społecznej bez wsparcia kadrowego i finansowego,
- Niejasne przepisy ustawy, niespójne z innymi przepisami, na podstawie których są podejmowane działania w obszarze przemocy domowej,
- Brak konsekwencji w przypadku niepodejmowania przez osobę stosującą przemoc współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, grupą roboczą/grupą diagnostyczno-pomocową,
- Zbyt dużo formalności i dokumentów do wypełnienia w znacznym stopniu utrudniające realne niesienie pomocy,
- Brak czasu na monitorowanie i ewaluację programu,
- Ograniczone środki finansowe na działania informacyjne, edukacyjne, profilaktyczne w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemu przemocy,
- Utożsamianie przemocy domowej wyłącznie ze środowiskiem „patologicznym”,
- Rodziny często wycofują się ze współpracy, uważając, że to instytucja powinna zmienić ich sytuację, ale bez ich udziału,
- Brak wiary w możliwość zmiany swojej sytuacji,
- Osoby doznające przemocy często nie chcą, aby w udzielaniu im pomocy byli zaangażowani przedstawiciele służb,
- Brak nakładów finansowych na zatrudnienie specjalistów pracujących w obszarze przemocy (psycholog),
- Zbyt długo ciągnące się procedury nakazujące sądowe leczenie,

- Brak konsekwencji dla osób stosujących przemoc nie poddających się leczeniu odwykowemu,
- Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest obciążająca emocjonalnie, czasochłonna, niebezpieczna, a efekty są słabo widoczne,
- Brak zrozumienia społecznego, ukazywanie w mediach negatywnych przykładów prac służb pomocowych w tym zakresie,
- Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej są poddane kontroli tylko w OPS-ie i na Policji – te instytucje dostają zalecenia pokontrolne za inne instytucje , np. za brak wystarczających działań profilaktycznych.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- Cykliczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz grup diagnostyczno-pomocowych,
- Opracowywanie planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o instytucjach udzielających pomocy dla osób doznających przemocy,
- Rozpowszechnianie na temat przemocy ulotek, plakatów w szkole, podczas festynów parafialnych oraz na tablicach ogłoszeń,
- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej,
- Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- Cykliczne szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych,
- Osoby doznające przemocy mają możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, socjalnego,
- Osoby dotknięte przemocą były objęte pracą socjalną,
- Osoby doznające przemocy i stosujące przemoc skorzystały ze spotkań z terapeutą w Punkcie Konsultacyjnym w Moryniu,
- W czasie realizacji programu 2 osoby ukończyły program korekcyjno edukacyjny dla sprawców przemocy.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- Nie została zorganizowana kampania społeczna kierowana do osób doznających przemocy domowej, świadków przemocy oraz osób stosujących przemoc,
- Brak współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w realizacji akcji edukacyjnych i kampanii mających na celu zmianę świadomości społecznej na temat przemocy domowej (brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- Zatrudnienie psychologa,
- Kontynuacja pracy terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym w Moryniu,
- Prowadzenie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- Organizowanie kampanii społecznych na temat przemocy domowej.

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 3.**

Uzasadnienie przyjętej oceny:

Z powodu ograniczonych środków finansowych działania zawarte w Programie nie mogły zostać zrealizowane (kampanie społeczne dla osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz zatrudnienie psychologa). W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej odpowiedzialność za podjęte działania wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc spadły na grupę diagnostyczno-pomocową, do której wchodzi pracownik socjalny i dzielnicowy. Pracownicy socjalni zostali dodatkowo obciążeni zadaniami, za które nie otrzymują wynagrodzenia. Dodatkowe zadania (pracochłonne gromadzenie dokumentacji) wpływa na brak czasu na prowadzenie pracy

socjalnej z osobami doznającymi przemocy. Problem dotyczy również dzielnicowych pracujących z osobami stosującymi przemoc – nadmiar obowiązków.

Działania ocenione najwyżej:

- Szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych,
- Cykliczne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, grup diagnostyczno-pomocowych,
- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym dla osób, które zostały dotknięte przemocą,
- Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej poprzez monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; ponadto dokumentowanie tych działań,
- Cykliczna praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą oraz stosującymi przemoc,
- Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Działania ocenione najniżej:

- Działania korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc domową. Osoby te nie skorzystały z programu korekcyjno-edukacyjnego. W ciągu 3 lat tylko 2 osoby ukończyły program,
- Działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” wobec sprawców przemocy,
- Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej podejmujące problematykę przemocy domowej.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy domowej na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Moryń na lata 2024-2030. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Moryń na lata 2024-2030, jest następujący:

Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie gminy Moryń poprzez podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2024-2030	UM, GKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych - liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” - liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2024-2030	UM, GKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej

			<p>Karty”</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 	
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2024-2030	OPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą domową.	2024-2030	OPS, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2030	OPS, GKRPA, PCPR, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych

Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2024-2030	OPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	OPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE GMINY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2024-2030	OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadań, prelekcji na temat przemocy domowej.	2024-2030	GKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPP, Policja, NGOs, Kościół	- liczba pogadań i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych,	2024-2030	UM, RM, OPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe,	- liczba podjętych działań	- zmiana nastawień do

organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.		placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba uczestników	problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2024-2030	UM, RM, OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podjęcie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2024-2030	UM, RM, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2030	UM, GKRPA, OPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs, Kościoł, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doznającym i zagrożonym przemocą.	2024-2030	UM, OPS, GKRPA, ZI, PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2024-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2024-2030	UM, GKRPA, OPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2024-2030	UM, RM, OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2024-2030	UM, RM, GKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UM – Urząd Miejski

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Moryniu. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Moryniu – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę

i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Moryń na lata 2024-2030 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2021-2023	16
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2021-2023.....	16
Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023	16
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie	17
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023.....	18
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	18
Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	19
Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	19
Tabela 11. Działania profilaktyczne podejmowane przez GKRPA w gminie w latach 2021-2023.....	20
Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023	22
Tabela 13. Działania profilaktyczne podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w gminie w latach 2021-2023	23
Tabela 14. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2021-2023	23
Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2021-2023	24
Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2021-2023	24
Tabela 17. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023	25
Tabela 18. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023	26
Tabela 19. Działania profilaktyczne podejmowane przez OPS w gminie Moryń w latach 2021-2023 .	26
Tabela 20. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2021-2023	27
Tabela 21. Działania profilaktyczne z zakresu przemocy domowej prowadzone w placówkach oświatowych w latach 2021-2023.....	28
Tabela 22. Jednostki wsparcia spoza gminy dla osób dotkniętych przemocą domową	28
Tabela 23. Przystępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023	30
Tabela 24. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2021-2023.....	32
Tabela 25. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	33
Tabela 26. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	33
Tabela 27. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	35
Tabela 28. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	37
Tabela 29. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024.....	44
Tabela 30. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów	44
Tabela 31. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	46
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	15
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	15
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	38
Wykres 4. Jakimi Pani/Pana zdaniem czynnikami mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?.....	39
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?.	39
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	40
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	40

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?	41
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?	41
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?	41
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	41
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	42
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	42
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?	43
Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	43
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?	47
Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?	47
Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?	48